

„Naš rod“ in „Mladinska Matica“.

»Mladinska Matica«.

Mnogi poverjeniki naročajo »Naš rod« in »Mladinsko Matico« na položnici, ne da bi označili v nalašč za to pripravljeno tabeli na zadnji strani položnice natančno število izvodov za tekóči mesec in eventualna predplačila.

To opuščanje zelo otežkóča upravo pri njenem poslu, ker ne more v mnogih primerih dognati, za koliko naročnikov je odposlana vsota namenjena. Prosimo vse take poverjenike, da se tozadevno držé natančno navodila, ki je bilo s položnicami doposlano na upraviteljstva vseh šol.

Položnice so bile odposlane 6. t. m. na vse šole. Kdor bi jih vsled kakršnihkoli vzrokov ne bil prejel, naj to nemudoma naznani upravi »Mladinske Matice«.

Letošnje leto smo združili obe mladinski književni ustanovi »Mladinsko Matico« in »Naš rod« v eno samo podjetje. Naročnino za obojno je mogoče pošiljati tudi v 9mesečnih obrokih od oktobra dalje po 250 Din ali 2250 Din celoletno. Otrokom je pa naročitev samo na eno publikacijo nemogoča.

Ker se pa oglašá vedno več odrastlih interesentov, ki bi se radi naročili samo na »Mladinsko Matico«, sporočamo vsem tem, da je mogoča taka posamezna naročitev samo na »Mladinsko Matico« za letnih 20 Din. In interesenti naj se obrnejo po položnice na naslov: »Mladinska Matica«, poverjeništvo UJU, Ljubljana.

Splošne vesti.

SPOMENICA ODBORA GLAVNEGA SAVEZA DRŽAVNIH URADNIKOV IN USLUZBENCEV.

Dne 12. t. m. se je vršila plenarna odbo-rova seja Glavnega Saveza državnih uradnikov in uslužbencev, ki so ji prisostvovali poleg celotnega širjega odbora tudi predstavniki vseh zvez in organizacij, ki so včlanjene v Glavnem savezu.

Predsednik Glavnega saveza g. dr. Mih. Jovanović je otvoril sejo ob 10. uri, pozdravil vse prisotne delegate in v daljšem govoru iznesel predloge in želje, ki jih je prejel Savez po prejšnji seji od včlanjenih organizacij.

Za tem se je prešlo na dnevni red. Pri vsaki točki se je vršila debata, ki so se je udeležili skoro vsi delegati, tako da se je morala seja podaljšati tudi na popoldne. Največ se je debatiralo o potrebi čim prejšnjega sprejema uradniškega zakona, o odtegljajih pri uradniških plačah na račun nabavljalnih zadrug in tudi o kraju, kjer naj se vrši letošnji kongres.

Na konferenci je prišlo poleg drugih, tudi do sledečih sklepov:

Glavni savez naj naredi takoj vlogo na merodajno mesto glede čimprejšnjega sprejetja uradniškega zakona, kakor tudi zakona o penzjah. Ako ti zakoni ne morejo biti sprejeti v kratkem, naj se izposluje specijalen dodatek tudi ostalim uslužbencem I., II. in III. kategorije, ki ga do sedaj niso imeli — kakor tudi nujna materialna pomoč upokojencem s starimi pokojninami. Odtegljaji za Savez nabavljalnih zadrug naj se vrši samo do poteka roka 36 mesecev, ampak do tedaj naj se pobira brez razlike od vseh državnih uslužbencev. Upokojencem naj se dovoli neomejena polovična vožnja, ker je to nesumljivo tudi v interesu državne blagajne — železniških dohodkov.

— Stanarina učiteljstva. Prava muka i za učiteljstvo i za občine je stanarina. Nešteto je še tovarišev in tovarišic, ki še niso dobili izplačane stanarine, dasi že poteka sedmi mesec, odkar jim pripada stanarina od strani občin. Glavni vzrok je pač to, da večina podeželskih občin ne razpolaga z denarnimi sredstvi. Ti učitelji(ice) se pa lahko tolažijo s tem, da so vsaj na jasnem glede stanarine, ki jo bodo končno le dobili izplačano. V težjem položaju so učiteljice, ki so poročene s šolskimi upravitelji. Zakon ničesar natančnejšega za nje ne določuje. Vsakdo si pač to zadevo tolmači po svoje. Seveda si večina občin tolmači tako, da učiteljici, soprogi šolskega upravitelja, ne pripada stanarina, češ, da ima stanovanje v naravi. Upravitelji pa zahtevajo stanarino. Kdo ima prav? Rešite to uganko! Pripomnim le eno dejstvo. Na šoli je upravitelj, ki mu je soproga učiteljica, ima v šoli stanovanje iz dveh sob. Tudi tretja učna moč ima v šoli stanovanje. Tako občina stanarino ne plačuje. Na drugi šoli so tudi tri učne moči. Upravitelj z ženo, ki ni učiteljica, ima stanovanje iz dveh sob. Druga učna moč ima v šoli stanovanje, a tretja ga nima in zato ji občina plačuje stanarino. Jasno je na prvi pogled, da je prva občina v srečnejšem položaju in si bodo občine želele učiteljev zakonskih parov, da jim ne bo treba potem plačevati stanarine. Še nismo na jasnem glede vprašanja stanarine s šolskimi upravitelji poročenih učiteljic.

— Plaćevanje stanarine učiteljstvu. Na vlogo UJU, poverjeništva Ljubljana z dne 2. julija 1930., št. 1306 glede izplačevanja stanarine v naprej ali za nazaj, je odgovorila kraljevska banska uprava, da ne more odločiti, dokler ne izide pravilnik k zakonu o narodnih šolah. — Ker se mnogi tovariši obračajo v več slučajih za tolmačenje gotovih §§ šolskega zakona na poverjeništvo ali pa tudi v Beograd, moramo poudariti, da je vsako tolmačenje teh toliko časa nemogoče, dokler ne izide pravilnik k zakonu. Upamo pa, da bo pravilnik kmalu izšel.

— Seja glavnega odbora UJU se bo vršila v Beogradu v poslopju Jugoslovenskega dačkega doma (Kralja Milutina 66) dne 19. in 20. oktobra. Ministrstvo prosvete je odobrilo članom glavnega odbora dopust od 17. do 22. t. m.

— »Prosveta«. V kratkem začnemo zopet izdajati naš list »Prosveta« kot prilogo »Učit. Tov.«. List bo glasom programa učiteljskega izvenšolskega dela svoj obseg nekoliko razširil, kar bo objavljeno še pozneje v listu samem. Predvsem se obračamo tu na vse one, ki so že do tedaj, ko je list še izhajal, pošiljali vanj dopise o svojem izvenšolskem delovanju, bodisi na šolskem odru in raznih knjižnicah, da nam pošljejo svoje tozadevne dopise na prosvetnem polju sploh. List bomo pa razširili tudi v smeri delovanja našega učiteljstva pri kmetško, obrtno, trgovsko in gospodinjstvo-nadaljevalnih šolah ter se že sedaj obračamo na vse na teh področjih sodelujoče učiteljstvo, da nam pošlje za list informativnih in strokovnih dopisov, ki jih bomo priobčevali v »Prosveti«. Rokopise prosimo pošiljajte na: Uredništvo »Prosvete«, Učiteljska tiskarna, Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6.

— Celjsko učiteljsko društvo je izstopilo iz UJU, a je na zadnjem zborovanju vkljub temu sklenilo sledeče: »Sledil je razgovor o društvenem razmerju do sprejetke organizacije in je bil soglasno sprejet sklep, ki z njim članstvo pooblašča odbor, da ta stopi v stike z novim glavnim odborom UJU v Beogradu, ki ga ljubljansko poverjeništvo ne priznava, a društvo smatra, da je ta odbor garancija za izboljšanje razmer v organizaciji in še posebej v ljubljanskem poverjeništvu.« — Iz resnicoljubnosti naj gorenji objavi v »Jutru« dodamo sledeče: 1. Čudimo se, kako morejo člani celjskega društva sklepati o zadevah, o katerih niso dobili avtentičnega poročila, ker na letošnji skupščini v Beogradu ni bil navzoč noben delegat celjskega društva, niti se skupščine ni udeležil na celjskem zborovanju navzoči predsednik Kranjskega učiteljskega društva, da bi članstvu lahko podal objektivno sliko o poteku skupščine in o situaciji. 2. Voditelji celjskega društva še do danes niso pripustili, da bi članstvu pojasnil zadevo tudi kak član poverjeništva, tako da bi članstvo čulo tudi drugo plat zvona, temveč je celjsko društvo napravilo sklep, da naj se zastopniki poverjeništva ne udeležujejo zborovanj, ako niso od društva povabljeni. 3. Razmere v poverjeništvu je uredila z absolutno večino pokrajinska skupščina in celjsko društvo govori le o neurejenih razmerah, ne pove pa v čem naj bi razmere ne bile urejene. 4. Po pravilih je okrajno učiteljsko društvo lahko član UJU le potom pripadajočega poverjeništva. 5. Vsako tovrstno tjenje ovira le pozitivno stvarno delo in se mu bo poverjeništvo izogibalo ter bo reagiralo nanj le v toliko, kolikor je članstvu zaradi objektivnosti treba dati pojasnila.

— Učiteljskim društvom. Z novim šolskim zakonom je pri nas uvedena delovna šola. Odrejeno je tudi že ustanavljanje poizkusnih razredov, ki mu bo gotovo v doglednem času sledilo ustanavljanje poizkusnih šol in nato splošno uveljavljenje novih vzgojnih načel v šolstvu. Vsak učitelj se bo moral seznaniti s temi načeli; to ne bo samo v korist šoli, temveč učiteljskemu stanu samemu. Pedagoška centrala v Mariboru že od svojega obstoja deluje v tej smeri. Tekom 10 let si je osnovala knjižnico, ki popolnoma ustreza današnjim potrebam. Daje jo vsemu učiteljstvu na razpolago. Edini pogoj je članarina mesečno 1 Din. Od mnogo zahtevanih knjig ima po dva ali več izvodov. Najbolje bi bilo, da pristopijo društva korporativno; članarino bi tedaj lahko pobiral društveni blagajnik z ostalimi društvenimi prispevki. Kjer bi pa pristopili kot člani samo posamezniki, pa si naj blagovolijo izbrati poverjenika, ki bi zbiral članarino; v tem slučaju prosimo tudi za seznam članov. Prosimo društva, ki še niso včlanjena naj blagovolijo o tem sklepati že na prihodnjem zborovanju. — Odbor.

— Radio-predavanja. Tovariš Viktor Pirnat iz Novega mesta je že v pretekli spomladi imel več radio-predavanj o slikoviti novomeški okolici, kjer mrgoli starih gradov, zanimivih naselbin in tajinstvenih samostanov. Zdaj nadaljuje s ciklusom »V dolini gradov« vsako soboto od 18. ure do 18:30 ure. Prvo predavanje bo v soboto 18. t. m. med najzanimivejšimi. Edinstven jugoslovenski samostan »Kartuzija Pleterje«, grobnica mogočnega Celjana Hermana II. Opozorili bi tovariš(ice) radio-amaterje še na istega predavatelja, ki bo v petek 31. t. m. govoril v radio o tem »Kako je pred 12 leti prišlo do okupacije Trsta in kako smo izgubili edini dreadnought »Viribus Unitis«, ki smo ga imeli komaj en dan«.

— Šolska klop »Tuš« je najboljša in najprimernejša za vsako osnovno, meščansko ali srednjo šolo. — Konstruirana je v devetih velikostih in popolnoma odgovarja vsem pedagoškim in higienskim predpisom. — Detaljne načrte z vsemi potrebnimi navodili preskrbi tov. Jos. Mercina, strokovni učitelj na Tehniški srednji šoli v Ljubljani.

— Tovarišem risarskega tečaja v Ljubljani. Denar iz Savske banovine je došel. Iz prijaznosti ga je doniral g. direktor Reiser. Moj predlog bi bil, da ostane ta vsota in preostanek od banketa deponiran pri g. direktorju kot nekak fond za ekskurzijo na Dunaj. Ta predlog so si že osvojili nekateri tovariši, s katerimi sem osebno govoril. Kdor od tovarišev ni za ta predlog, naj mi sporoči po dopisnici. Tisti, ki se ne udeležé ekskurzije, dobe svoj delež nazaj. — Vaš predsednik«.

„UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KOČEVSKI OKRAJ“ javlja tužno vest, da je dne 9. oktobra 1930 za vedno zatisnil svoje trudne oči blagi tovariš

ŠTEFANČIČ FRANC

šolski upravitelj v pokoju.

Iskrenemu tovarišu in za stanovske pravice navdušenemu borcu ohrani društvo, kateremu je mnogo let načeloval, trajan in hvaležen spomin. Slava njegovemu spominu!

Ribnica na Dolenjskem, dne 13. oktobra 1930.

Herman Kmet
t. č. predsednik.

ner. Moj predlog bi bil, da ostane ta vsota in preostanek od banketa deponiran pri g. direktorju kot nekak fond za ekskurzijo na Dunaj. Ta predlog so si že osvojili nekateri tovariši, s katerimi sem osebno govoril. Kdor od tovarišev ni za ta predlog, naj mi sporoči po dopisnici. Tisti, ki se ne udeležé ekskurzije, dobe svoj delež nazaj. — Vaš predsednik«.

Stanovska organizacija UJU

Vabila:

— UPRAVITELJI SOL ŠOLSKEGA SREZA PTUJ imajo dne 19. oktobra sestanek v Ptuju v Mladiki ob 9. uri. Razgovor o kmetijsko nadaljevalnih šolah, kakor tudi druge šole in uradovanja tikajoče se zadeve, so na dnevnem redu. O kmetijsko-nadaljevalnih šolah govori tov. Musek. Sestanku bosta prisostvovala oba g. sreska šolska nadzornika. Upravitelji naj se sestanka polnoštevilno udeležé. Drugi tovariši so dobrodošli. — Odbor.

— NOVOMESKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo imelo svoj redni letni občni zbor v soboto 25. oktobra točno ob 9. uri (devetih) dopoldne na deški osnovni šoli v Novem mestu po sledečem dnevnem redu: 1. Poročila društvenih funkcionarjev. 2. Poročilo nadzornega odbora. 3. Volitve novega društvenega in nadzornega odbora, razsodišča in odsekov. 4. Dopisi. 5. O pokrajinski skupščini poročá tov. L. Koželj. 6. O glavni skupščini poročá tov. V. Pirnat. 7. Slučajnosti. Tovariši(ice)! Zakasnili smo se, zato bodimo zdaj bolj točno in vestno pri delu! Pridite vsi in pravočasno! Pardoniran je le št. Lovrenc do desetega vlaka. — Odbor.

PLETENINE

LASTNEGA IZDELKA

najceneje in najsolidneje kupite v modni trgovini

F. M. ROZMAN

LJUBLJANA, ŽIDOVSKA ULICA ŠT. 7

— LJUBLJANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo imelo prvo večerno zborovanje v petek ob 8. uri zvečer na šentjakovski šoli s predavanjem o šolski razstavi v Beogradu, ki ga bo podal tov. predsednik Vek. Mlekuž. — Zborovanje se bo vršilo ta teden vsled tega, ker mora predavatelj čimprej vrniti risbe, katere bodo med predavanjem služile v pojasnilo. Ker je bilo to predavanje že pri zadnjem občnem zboru na sporedu, pričakuje odbor polnoštevilne udeležbe. — Odbor.

Poročila:

— OBČNI ZBOR RADOVLJSKEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA (na Jesenicah dne 11. oktobra t. l. Članov 115. Navzočih 95. Predsednik otvori zborovanje ter omenja najvažnejše zadeve, ki morejo interesirati članstvo. Nato podata svoje referate tovariša tajnik in blagajnik. Ko poda še delegat tov. Blažič svoje vtise o pokrajinski skupščini v Novem mestu, se vname o društvenem delovanju živahna debata. Ker je bil sprejet predlog o zaključitvi debate, se je prešlo k volitvam. Predsednikom je bil izvoljen tov. Egidij Schiffrer, v odbor, ki se je po občnem zboru konstituiral sledeče pa: podpredsednik tov. Blažič Drago, tajnik Skender Oton, blagajničarka Segá Nada, da-lje tov. Gradnik Rajko, Požar Metod, Lašič Franc, Rabič Lojze, Lahajnar Janez, Kobentar Anton. Namestnika sta Bábler Leopold in Miselj Gela, pregledovalci računov: Jeglič Malčič in Rus Franc. Delegat za pokrajinsko skupščino tov. Jeglič Poldi, Bábler Polde in Blažič Drago. Delegacija za državno skupščino se izvoli kasneje.

Članarina ostane ista kakor lansko leto. Določijo se še smernice za društveno delovanje v tekočem poslovnem letu.

Posamezne odseke se voli na prihodnjem zborovanju, ki bo 13. decembra t. l. ob 10. uri na Jesenicah, potem ko ima pravi novi odbor ves materijal.

Članstvu se je prečitala okrožnica poverjeništva št. 170/30—31 E. Schiffrer, t. č. preds. Skender O. t. č. tajnik.

Izjava.

GOSPODINE UREDNICE!

U cenjenom »Učiteljskom Tovarišu« od 11. o. mj. izvoljeni ste u izveštaju »Jubilejni kongres UJU« doneti i moju izjavu koju sam dao kongresu 22. augusta t. g.

Zbog teško razumljivog mi Vašeg dijalekta ne pretplaćujem Vaš list, to ga tek neki dan dobih od jednog prijatelja, koji je dobro zapamtio moju izjavu, a čitao i ovu u Uč. T.

Izjava, koju ste doneli u vrlo skraćenom izvodu nije dovoljno jasna, pa čak ni tačna. S obzirom na predmet, o kom se radi, a i u interesu istine i iskrenosti — kakav režim želimo da provodimo u našoj organizaciji — molim Vas, da izvolite u narednom broju doneti moju pomenutu izjavu, onako, kako sam je na kongresu dao. Kad je kongres pravljao izveštaj o radu Glavnog odbora UJU izvestio je izvestitelj finansijskog odbora g. Cindrić među ostalim prigovorima, da se ne slaže račun izravnjenja Udruženja sa Sekcijom Zagreb. Udruženje na ime više potražuje, nego što izkazuju računni Sekcije.

Tada su članovi kongresa zahtevali, da Zagrebčani dadu razjašnjenja na te račune, ali u sali nije bilo nijednog člana Užeg upravnog odbora Sekcije Zagreb osim gđe Vavre, koja je sedila za predsedničkim stolom.

Ja sam upotrebio tu priliku da uzmem reč, koju sam nekoliko puta to posle podne uzalud tražio.

Konstatovao sam, da od Užeg odbora ne prisustvuje kongresu niko, osim gđe Vavre i g. Srnića, koji se u to vreme nalazio u kandidacionom odboru i koji je u opoziciji prema Užem odboru baš radi tih računa. Konstatovao sam, da nije prisutan ni g. Josip Pezelj, koji je pre podne dao deklaraciju UJU povereništva Zagreb. Konstatovao sam, da g. Pezelj nije član ni Užeg, ni Šireg upravnog odbora, dakle nemože ni govoriti, kao predstavnik zagreb. pov. Konstatovao sam, da posle Glavne skupštine zagreb, povereništva nije bio sazivan nijedan odbor tog povereništva, niti je držao sednice, pa prema tome da je deklaracija, koja u ime povereništva pročitana proizvoljna deklaracija 3—4 gg. iz Užeg odbora, a g. Pezelj je samo njihov megafon.

Nadalje sam izjavio, da je prava deklaracija samo ona deklaracija, koja je donesena na Glav. skupštini pov. 19. augusta 1930. Ona je izraz mišljenja i shvaćenje većine učiteljstva toga pov. Još sam izjavio, da u ime prisutnog učiteljstva zagreb. povereništva otklanjam Deklaraciju g. Pezelja, naročito radi načina, kojim je donesena, a da prihvaćamo zaključke kongresa, koji su pre podne primljeni. U ime tog učiteljstva odbio sam i pomisao, da bi ono moglo pucati u leđa svojim drugovima i da će ono zajedno s učiteljstvom ostalih sekcija boriti se na istoj liniji za emancipaciju učiteljske organizacije. Kako je došlo do deklaracije g. Pezelja raspravićemo u Sekciji Zagreb. S tim sam završio izjavu.

Gospodine Urednice, zahvalan sam Vam, što ste izvoljeli izvestiti da je moja izjava simpatično primljena i popraćena s burnim odobravanjem. Još ću Vas samo zamoliti da dozvolite ispraviti netačne informacije u izveštaju, koje se u brzini pisanja skupštinskih izveštaja lako potkrađu. Vaš izveštaj je popraćen stim, da sam suđen u zagrebačkom veleizdajničkom procesu za vreme bana Khuen-Hedervarija. Taj proces držan je kasnije, za banovanja Pavla Baruna Rauha i u tom procesu bili su optuženi samo Srbi. To ja nebih naročito isticao, da vi dalje u izveštaju ne navadate kao moje reči: »Mi

Prava Kolinska citonija

Prava Kolinska citonija